

DZIECKO ZDOLNE

Joanna Adamczyk

Dziecko zdolne posiada „właściwości” warunkujące możliwości skutecznej działalności w określonych warunkach. Dzieci zdolne posiadają:

- wysoki poziom zdolności ogólnych i inteligencji,
- wysoki poziom zdolności specjalnych, uzdolnień,
- wysokie osiągnięcia lub możliwości takich osiągnięć w nauce bądź innych dziedzinach,
- osiągnięcia oryginalne i twórcze lub możliwości takich osiągnięć.

Najważniejsze w pracy z dzieckiem zdolnym jest przede wszystkim dostrzeżenie go wśród grupy innych dzieci. Musimy w trakcie obserwacji pamiętać, iż dziecko zdolne:

- szybko zapamiętuje, prawidłowo kojarzy i rozumuje,
- rozumie polecenia i zadania,
- posiada dar bystrej obserwacji otoczenia,
- jest dociekliwe, zadaje dużo pytań,
- ma różnorodne zainteresowania, bogatą wiedzę, pasje, uzdolnienia,
- uczy się z przyjemnością i wyraźnym zainteresowaniem,
- umie skupić uwagę przez dłuższy czas na wybranym obiekcie zainteresowania,
- jest bardzo spostrzegawcze,
- posiada bogatą wyobraźnię oraz oryginalne i ciekawe pomysły,
- wymyśla nowe zabawy, opowiadania, sytuacje realne i abstrakcyjne,
- wyraża swoje myśli i emocje w różnej formie, np. werbalnej, plastycznej, muzycznej,
- broni swoich racji i poglądów, jest niezależne,
- samo podaje pomysły nowych zadań,
- woli samo rozwiązywać problemy,
- przeważnie posiada poczucie humoru.

NIESTETY ZDARZA SIĘ, IŻ:

- ma trudności w przystosowaniu się do grupy,
- jest często uważane za zarozumiałe,
- bywa, że lekceważy rówieśników, nauczyciela lub jego zdanie,
- bywa nadpobudliwe.

Nauczyciel powinien wiedzieć, że uczeń zdolny jest przede wszystkim dzieckiem. Jeśli dziecko zostanie już „zidentyfikowane” jako zdolne w jakiejś dziedzinie, to trzeba zastanowić się jakie działania należy podjąć, aby pomóc mu w rozwijaniu zdolności i umożliwić osiągnięcie sukcesów. Okazuje się bardzo często, iż wielu uczniów wybitnie zdolnych nie uzyskuje odpowiednich do swych możliwości osiągnięć szkolnych. Dzieci mające znaczne osiągnięcia na ogół są bardzo inteligentne, ale wysoka inteligencja niestety nie gwarantuje wybitnych osiągnięć. Duże znaczenie odgrywa sfera motywacyjna osobowości dziecka (np. hierarchia wartości, wysokie aspiracje, struktura zainteresowań, adekwatna do rzeczywistości samoocena itp.). Bardzo ważne są umiejętności dotyczące funkcjonowania społecznego, rozwiązywania konfliktów interpersonalnych, empatii, negocjacji, tolerancji oraz komunikowania się.

Nauczyciel nie powinien wymagać od dziecka ciągłego potwierdzania nadzwyczajnych zdolności, musi uczyć go cieszenia się z osiągnięć, ale także radzenia sobie z porażkami. Nadmierne wymagania zniechęcają, a nie stymulują do rozwoju.

Nauczyciele w trakcie uczenia dzieci zdolnych POWINNI:

- pozwalać dziecku brać aktywny udział w zajęciach,
- pozwalać mu popełniać błędy,
- zachęcać dziecko do odkrywania i wymyślania,
- koncentrować nauczanie na wrodzonej potrzebie dziecka do dokonywania odkryć dotyczących świata, w którym żyją,
- nie narzucać dziecku wiedzy zbyt wcześnie, gdyż straci ono orientację i szybko się znudzi,
- uczyć bardzo konkretnych wiadomości,
- stymulować rozwój sfery talentu (muzycznego, matematycznego itp.),
- wprowadzać określone wartości do życia młodego człowieka,
- modelować pewien styl życia.

Bardzo ważne w rozwoju uczniów zdolnych są relacje szkoły i środowiska rodzinnego. Od dawna wiadomo, że rodzina może sprzyjać rozwojowi dziecka albo go hamować. Uczniowie zdolni przeważnie pochodzą z rodzin pełnych, średnio sytuowanych. To w nich rodzice najintensywniej kładą nacisk na naukę i wykształcenie, które są drogą do osiągnięcia sukcesu. Wspierają oni dzieci zdolne np. poprzez posyłanie ich na dodatkowe zajęcia. Zdarza się niestety, iż ambicje rodziców związane z ich zdolnym dzieckiem mogą mieć destruktywny wpływ na jego rozwój społeczny, czy emocjonalny. Rodzice powinni zachęcać dziecko do kontaktów z rówieśnikami, kolegami, bo w ten sposób dziecko uczy się żyć w społeczeństwie. Natomiast izolowanie dziecka zdolnego od „głupszych” (w mniemaniu rodziców) kolegów ma swoje negatywne następstwa w postaci zaburzeń w kontaktach interpersonalnych.

Środowisko rodzinne, rówieśnicze i szkolne może mieć pozytywny lub negatywny wpływ. Rola nauczycieli w edukacji uczniów zdolnych nie może ograniczać się tylko do przekazywania wiedzy. Nauczyciel, podobnie jak rodzic, może sterować rozwojem umiejętności społecznych, współkształtować osobowość i sferę emocjonalną. Nadmierna socjalizacja bądź indywidualizacja nie są korzystne.

Są potrzebne osoby zdolne, twórcze, ale też dobrze przystosowane i zrównoważone emocjonalnie.

BIBLIOGRAFIA:

1. Marzec M., Uczeń zdolny – niespecjalnej troski.
2. Mierzejewska-Orzechowska K., Poszukiwanie wzorca optymalnego nauczyciela dla ucznia zdolnego.
3. Sarnowska M., Dziecko zdolne-dziecko trudne.
4. Szurlej M., Dziecko zdolne